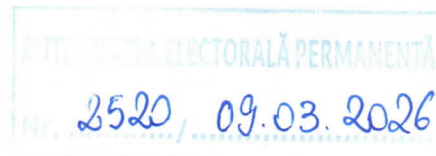
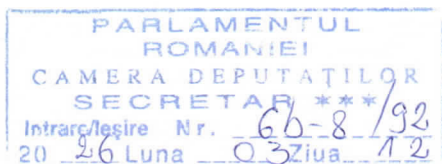

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

4028

Către: **Parlamentul României**
Camera Deputaților, Strada Izvor 2-4, 041037, București

Doamnei Oana Murariu, Secretar al Camerei Deputaților

Referitor la: **Întrebarea doamnei deputat Ramona Lovin, având ca obiect „discriminarea cetățenilor români cu domiciliul în străinătate în materia dreptului de a fi ales la alegerile locale”, înregistrată la Cabinetul Secretarului Camerei Deputaților cu nr. 6b-8/43 din 11.02.2026**

Stimată doamnă Secretar,

Vă înaintăm, anexat, răspunsul la întrebarea doamnei deputat Ramona Lovin, transmisă Autorității Electorale Permanente prin adresa dumneavoastră cu nr. 6b-8/43 din 11.02.2026 și înregistrată la instituția noastră cu nr. 2520/16.02.2026.

Cu considerație,

Președinte,

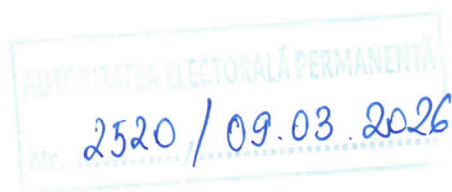
Adrian ȚUȚUIANU

Exemplarul 2 din 2

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

În atenția: **Doamnei deputat Ramona Lovin**

Referitor la: **Întrebarea înregistrată cu nr. 2520 din 16.02.2026 privind „discriminarea cetățenilor români cu domiciliul în străinătate în materia dreptului de a fi ales la alegerile locale”**

Stimată doamnă deputat,

Referitor la întrebarea dumneavoastră privind unele aspecte ce țin de discriminarea cetățenilor români cu domiciliul în străinătate în materia dreptului de a fi ales la alegerile locale, comunicată Autorității Electorale Permanente de către Secretarul Camerei Deputaților prin adresa cu nr. 6b-8/43 din data de 11.02.2026 și înregistrată în cadrul instituției noastre cu nr. 2520/16.02.2026, vă comunicăm următoarele:

Prin dobândirea statutului de membru al Uniunii Europene, România s-a angajat să respecte toate obligațiile ce decurg din legislația primară europeană, precum și principiile fundamentale care stau la baza patrimoniului electoral European.

În conformitate cu prevederile art. 20 alin. (2) lit. a) și b) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), „Cetățenii Uniunii au drepturile și obligațiile prevăzute în tratate. Aceștia se bucură, printre altele, de:

(a) dreptul de liberă circulație și de ședere pe teritoriul statelor membre;

(b) dreptul de a alege și de a fi aleși în Parlamentul European, precum și la alegerile locale în statul membru unde își au reședința, în aceleași condiții ca și resortisanții acestui stat.”

Implementarea în legislația națională a prevederilor din TFUE privind dreptul la liberă circulație și de ședere pe teritoriul statelor membre și a dreptului de a alege și de a fi ales la alegerile locale în statul membru de reședință, precum și transpunerea legislației europene secundare adoptate în baza prevederilor amintite, este asigurată de următoarele acte normative:

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

a) Constituția României (republicată în 2003), care stabilește la art. 16 alin. (4) că „În condițiile aderării României la Uniunea Europeană, cetățenii Uniunii care îndeplinesc cerințele legii organice au dreptul de a alege și de a fi aleși în autoritățile administrației publice locale”;

b) Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 102/2005 privind libera circulație pe teritoriul României a cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene, Spațiului Economic European și a cetățenilor Confederației Elvețiene, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

c) Legea partidelor politice nr. 14/2003, republicată, cu modificările și completările ulterioare, ale cărei prevederi prevăd la art. 54 că „cetățenii Uniunii Europene care nu dețin cetățenia română și au domiciliul în România au dreptul de a se asocia în partide politice sau de a se înscrie în partide politice în aceleași condiții ca și cetățenii români”;

d) Legea nr. 115/2015 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, pentru modificarea Legii administrației publice locale nr. 215/2001, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali, cu modificările și completările ulterioare.

Condițiile de eligibilitate pentru funcțiile de ales local sunt prevăzute de art. 37 alin. (1) din Constituția României, republicată, precum și de art. 4, art.5 și art. 6 alin. (2) din Legea nr. 115/2015, cu modificările și completările ulterioare.

Dispozițiile art. 37 din Constituție care reglementează dreptul de a fi ales, stabilesc următoarele:

„(1) *Au dreptul de a fi aleși cetățenii cu drept de vot care îndeplinesc condițiile prevăzute în articolul 16 alineatul (3), dacă nu le este interzisă asocierea în partide politice, potrivit articolului 40 alineatul (3).*

(2) *Candidații trebuie să fi împlinit, până în ziua alegerilor inclusiv, vârsta de cel puțin 23 de ani pentru a fi aleși în Camera Deputaților sau în organele administrației publice locale, vârsta de cel puțin 33 de ani pentru a fi aleși în Senat și vârsta de cel puțin 35 de ani pentru a fi aleși în funcția de Președinte al României.*”

Potrivit art. 16 alin. (3) din Constituție, „Funcțiile și demnitățile publice, civile sau militare, pot fi ocupate, în condițiile legii, de persoanele care au cetățenia română și domiciliul în țară. Statul român garantează egalitatea de șanse între femei și bărbați pentru ocuparea acestor funcții și demnități.”

În contextul impedimentelor constituționale pentru ca o persoană să fie aleasă în funcții sau demnități publice, prevăzute de art. 37 coroborat cu art. 16 alin. (3), și art. 40 alin. (3) din Constituție, subliniem faptul că legiuitorul constituent condiționează dreptul de a fi ales de „domiciliul” persoanei care candidează, condiție de maximă importanță și obligativitate, cu referire expresă la domiciliu, nu și la reședință.

Pe de altă parte, Constituția stabilește în mod distinct la art. 16 alin. (4) că „În condițiile aderării României la Uniunea Europeană, cetățenii Uniunii care îndeplinesc cerințele legii organice au dreptul de a alege și de a fi aleși în autoritățile administrației publice locale”.

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

Așadar, potrivit prevederilor art. 4 din Legea nr. 115/2015, cu modificările și completările ulterioare:

„(1) Au dreptul de a fi aleși consilieri, primari sau președinți ai consiliilor județene cetățenii cu drept de vot care au împlinit, până în ziua alegerilor inclusiv, vârsta de cel puțin 23 de ani, dacă nu le este interzisă asocierea în partide politice, potrivit art. 40 alin. (3) din Constituția României, republicată.

(2) Pot candida numai persoanele care au domiciliul pe teritoriul unității administrativ-teritoriale în care urmează să fie alese.

(3) La sectoarele municipiului București pot candida și pot fi alese persoanele care au domiciliul în municipiul București, indiferent de sector.”

Totodată, dispozițiile art. 5 alin. (1) din aceeași lege, stabilesc că „**Cetățenii Uniunii Europene care au domiciliul sau reședința în România au dreptul de a alege și de a fi aleși în aceleași condiții ca și cetățenii români, cu îndeplinirea prevederilor prezentei legi.**”

În cazul cetățenilor români, noțiunea de „domiciliu” utilizată de Legea nr. 115/2015, cu modificările și completările ulterioare, are înțelesul stabilit de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 97/2005 privind evidența, domiciliul, reședința și actele de identitate ale cetățenilor români, aprobată prin Legea nr. 290/2005, republicată, cu modificările și completările ulterioare, dovada îndeplinirii condiției domiciliului fiind făcută cu actul de identitate.

Pe de altă parte, **în cazul cetățenilor Uniunii Europene, noțiunea de „domiciliu”** utilizată de Legea nr. 115/2015, cu modificările și completările ulterioare, **se subsumează dreptului de rezidență** reglementat de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 102/2005, cu modificările și completările ulterioare, dovada îndeplinirii condiției domiciliului fiind făcută, conform art. 56 alin. (3) raportat la art. 24 alin. (1) din Legea nr. 115/2015, cu modificările și completările ulterioare, cu oricare dintre documentele emise de Inspectoratul General pentru Imigrări sau cu unul dintre documentele ce atestă adresa prevăzute la art. 23 alin. (3) din aceeași lege.

În acest context, subliniem faptul că, deși ipoteza care vizează persoanele care nu au domiciliul pe teritoriul unității administrativ-teritoriale în care urmează să fie alese reglementată de art. 4 alin. (2) din Legea nr. 115/2015, cu modificările și completările ulterioare, constituie o interdicție de natură legală pentru a candida la funcțiile de ales local, în jurisprudența sa¹, Curtea Constituțională a României s-a pronunțat asupra excepției de neconstituționalitate a acestor prevederi, reținând următoarele:

¹ Decizia nr. 580/2022 referitoare la respingerea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 4 alin. (2) din Legea nr. 115/2015 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, pentru modificarea Legii administrației publice locale nr. 215/2001, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 232 din 21 martie 2023

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

„13. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că dispozițiile legale supuse controlului de constituționalitate instituie o condiție în privința dreptului de a candida pentru funcțiile publice electiv la nivelul autorităților administrației publice locale, stabilind obligația candidaților de a avea domiciliul pe teritoriul unității administrativ-teritoriale în care urmează să fie aleși. Cadrul constituțional al dreptului de a fi ales îl constituie prevederile art. 37 din Constituție, iar prin acte normative infraconstituționale, legiuitorul, în temeiul art. 73 alin. (3) lit. a) din Constituție, potrivit căruia sistemul electoral se reglementează prin lege organică, detaliază condițiile necesare exercitării în concret a acestui drept. De asemenea, art. 16 alin. (3) din Constituție, la rândul său, face trimitere la "condițiile legii" atunci când reglementează dreptul de a ocupa funcții și demnități publice, civile sau militare. Totodată, dispozițiile art. 37 din Constituție trebuie coroborate cu cele ale art. 121 din Constituție, care prevăd că autoritățile administrației publice, prin care se realizează autonomia locală, sunt consiliile locale și primarii care sunt aleși "în condițiile legii". Legiuitorul are așadar competența exclusivă ca, subordonându-se acestor norme cu caracter imperativ și general, să dezvolte, la nivelul legislației infraconstituționale, condițiile concrete pentru exercitarea dreptului de a fi ales la nivelul fiecărei funcții publice electiv.

14. Acestor trimiteri generice îi este subsumată inclusiv Legea nr. 115/2015, invocată în prezenta cauză. Depunerea candidaturii face parte din procedura electorală, așa încât cerința prevăzută de prevederile de lege criticate constituie o condiție legală ce nu vine în conflict cu dreptul fundamental de a fi ales. Rațiunea impunerii pentru candidați a obligației de stabilire a domiciliului pe teritoriul unității administrativ-teritoriale în care urmează să fie aleși are în vedere și crearea premiselor pentru îndeplinirea concretă și efectivă a atribuțiilor specifice pentru rezolvarea treburilor publice în comune și orașe.

15. În consecință, Curtea constată că prevederile art. 4 alin. (2) din Legea nr. 115/2015 nu încalcă art. 37 din Constituție și nici art. 21 alin. (2) din Declarația Universală a Drepturilor Omului privind dreptul de acces egal la funcțiile publice, invocat prin prisma art. 20 din Legea fundamentală.

16. În ceea ce privește critica privind încălcarea principiului egalității în drepturi, Curtea constată că aceasta este neîntemeiată, deoarece soluția legislativă cuprinsă în art. 4 alin. (2) din Legea nr. 115/2015 se aplică, fără excepții, tuturor persoanelor, cetățeni români și cetățeni ai Uniunii Europene care candidează pentru ocuparea unei funcții de ales local.

17. În același timp, susținerea vizând instituirea unor diferențe de tratament juridic între cetățenii români și cetățenii Uniunii Europene care pot candida pentru ocuparea unei funcții publice electiv în cadrul autorităților administrației publice locale este lipsită de temei, având în vedere că, potrivit art. 56 din Legea nr. 115/2015, "cetățenii Uniunii Europene pot candida în unitatea administrativ-teritorială în care au domiciliul. Propunerile de candidaturi se depun în aceleași condiții ca și pentru cetățenii români".

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

18. De asemenea, referitor la invocarea, în susținerea criticii de neconstituționalitate, a dispozițiilor art. 5 alin. (1) din Legea nr. 115/2015 potrivit căruia "cetățenii Uniunii Europene care au domiciliul sau reședința în România au dreptul de a alege și de a fi aleși în aceleași condiții ca și cetățenii români, cu îndeplinirea prevederilor prezentei legi", Curtea observă că aceste dispoziții reprezintă norme cu caracter general privind alegerea autorităților administrației publice locale, reglementând cu privire la dreptul de a alege și de a fi ales, și nu trebuie interpretate izolat, ci în ansamblul cadrului normativ din care fac parte. Astfel, în concepția legiuitorului, condiția referitoare la reședința în România vizează exercitarea dreptului de vot și se aplică în mod nediferențiat, atât cetățenilor români, cât și cetățenilor Uniunii Europene."

Condiționarea exercitării dreptului de a candida la funcțiile de aleși locali a cetățenilor români de dovada domiciliului în unitatea administrativ-teritorială în care aceștia candidează a fost stabilită de legiuitor pentru a asigura stabilitatea și legătura efectivă cu comunitatea locală. De altfel, schimbarea domiciliului într-o altă unitate administrativ-teritorială în timpul mandatului primarului sau consilierului ales, reprezintă un caz de încetare de drept a mandatului în condițiile art. 160 coroborat cu art. 204 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare.

În cazul cetățenilor Uniunii Europene care au reședința în România, **legislația națională a fost armonizată cu dreptul european în ceea ce privește exercitarea dreptului de vot și de a fi ales la alegerile locale, în temeiul Directivei 94/80/CE a Consiliului din 19 decembrie 1994 de stabilire a normelor de exercitare a dreptului de a alege și de a fi ales la alegerile locale pentru cetățenii Uniunii care au reședința într-un stat membru a cărui cetățenie nu o dețin.** Astfel, cetățenii UE pot candida în localitatea de reședință fără a avea domiciliul în România, în condițiile prevăzute de lege, reglementările europene impunând respectarea unor standarde minime de facilitare a participării la viața democratică locală în statul de reședință, ceea ce justifică abordarea distinctă.

Așadar, apreciem că art. 4 alin. (2) din Legea nr. 115/2015, cu modificările și completările ulterioare nu contravine dispozițiilor constituționale ale art. 16 din Constituția României, republicată, privind egalitatea în drepturi, întrucât situațiile juridice ale cetățenilor români și ale cetățenilor UE sunt diferite, iar tratamentul juridic diferențiat este justificat de natura statutului de cetățean al Uniunii Europene.

În cele din urmă, raportat la întrebările finale (punctele 3 și 4) din solicitarea dumneavoastră, arătăm că dispozițiile legale criticate reprezintă o opțiune a legiuitorului, respectiv Parlamentul care, conform art. 61 alin. (1) din Constituția României, republicată, în calitate de organ reprezentativ suprem și unică autoritate legiuitoare a țării, poate decide asupra regulilor de organizare și de desfășurare a procesului electoral, modalitățile concrete de exercitare a dreptului de vot și a dreptului de a fi ales, modificarea legislației electorale fiind, în temeiul art. 73 alin. (3) lit. a) din Constituție, de resortul exclusiv al Parlamentului.

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

În ceea ce privește implicarea Autorității Electorale Permanente în activitatea de legiferare, precizăm că instituția noastră nu are calitatea de avizator al proiectelor de acte normative, însă, la solicitarea comisiilor de specialitate ale celor două Camere ale Parlamentului, poate emite puncte de vedere al căror caracter este strict consultativ.

Cu considerație,

Președinte,
Adrian ȚUȚUIANU

Exemplarul 2 din 2